

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: X., narozený dne X.
zastoupený advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 3. 2024, č. j.: OAM-194/ZA-ZA11-ZA22-2024

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou včas u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 3. 2024, č. j.: OAM-194/ZA-ZA11-ZA22-2024, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že jako otec X. dětí si vypůjčil vysoký objem finančních prostředků na zprostředkování pracovního víza do X., nicméně zprostředkovatel tyto peníze

zpronevěřil. Když žalobce věc nahlásil na policii, byl z důvodu vazby na X. odmítnut a došlo na zastrašování, aby věc dále neřešil. Žalovaný nepostupoval podle ust. § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť se nezaobíral pozicí uzbecké policejní složky, potažmo existencí orgánu vnitřní kontroly dohlížejícího na postup policistů. Původně soukromý spor přerůstá v pravděpodobné pronásledování státem z důvodu solidarity policistů s dlužníkem, takže po případném návratu do země původu by se stěží žalobcova situace změnila. Ve vlasti by si žalobce nedokázal vydělat takové prostředky, aby mohl splatit předmětný dluh. Napadené rozhodnutí se nezabývá otázkou, zda je domovský stát způsobilý ochránit žalobce před hrozícím násilím ze strany policie. Stran hodnocení bezpečnostní situace vychází z nepřijatelného podkladu v podobě dokumentu Informace OAMP, tj. materiálu zpracovaného samotným žalovaným. Žalobce také namítl nedostatečné posouzení ekonomické situace v zemi původu, resp. nemožnosti dosažení výdělku dostačujícího pro obživu rodiny X.

3. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobní námitky postrádají hmotněprávní přesah nebo vycházejí z mylných předpokladů. Není zřejmé, proč by se napadené rozhodnutí mělo zabývat existencí úřadu ombudsmana a z čeho žaloba vychází, tvrdí-li se v ní, že napadené rozhodnutí nerozptyluje obavy žalobce z nedostatku objektivního a spravedlivého postupu policie. Žalobci nic nebránilo ohlásit podvodné jednání u jiné složky policie či u soudu, neprojevil žádnou iniciativu v rámci řešení situace. Žalobcem presentované skutečnosti ani po zohlednění informací o zemi původu netvoří logický předpoklad vystavení osoby žalobce riziku pronásledování či skutečného nebezpečí vážné újmy po návratu do země původu. Žalobu navrhl žalovaný zamítnout.

IV. Obsah správního spisu

5. V poskytnutí údajů k žádosti dne 14. 2. 2024 žalobce uvedl, že je uzbecké národnosti, X., vyznává islám, cítí se zcela zdrav, není členem žádné politické strany ani skupiny, je ženatý a jeho X. potomků X. žije v Uzbekistánu. Z vlasti odcestoval dne X. V zemi původu neznámému člověku zaplatil X. USD za zařízení X. víza, dokonce kvůli tomu prodal X. pozemek; dotyčný však vízum nezajistil, jen si ponechal peníze, žalobce šel věc nahlásit na policii, ale tam pracuje X., který mu začal vyhrožovat, aby tam už nechodil.
6. Během pohovoru vedeného dne 14. 2. 2024 žalobce uvedl, že kvůli nezařízenému vízu byl v šoku, nevěděl, co má učinit, a nemohl zůstat doma. V České republice by chtěl vydělávat peníze, které by zasílal rodině, zařídil by si tuzemské doklady a vzal by sem své rodinné příslušníky. Žalobce má středoškolské vzdělání se zaměřením na X., působil jako řidič vozu X., rovněž pracoval v X. Po zprostředkovateli víza je nyní vyhlášeno pátrání. Zprostředkovatel víza v době pandemie v roce 2021 ukázal žalobci na počítači dokument, který měl být vízem pro žalobce a jeho manželku a který byl t. č. ještě na velvyslanectví. Požadoval nejprve X. USD za každého a po vyřízení dalších X. USD. Asi měsíc či dva měsíce žalobci opakoval, aby čekal, až to začalo být podezřelé. Když šel žalobce za okrskovým policistou, bylo mu řečeno, že i někteří sportovci si přes něj zařizovali vízum a nic z toho nebylo. Žalobce se marně pokusil vyhledat zprostředkovatele v jeho domě a pak šel i za jeho X., který mu začal vyhrožovat. Žalobce si myslí, že policie taky dostala zaplacen, aby nic neřešila. Rovněž zprostředkovatelův X. žalobci vyhrožoval, že jestli ještě přijde, bude mít problémy. Žádné jiné problémy ve vlasti žalobce neměl, a to ani s policií či se státními

orgány. Po návratu do vlasti by po žalobci chtěl X. peníze za prodaný pozemek; X. má na žalobcovu manželku nářžky ohledně financí, a proto manželka bydlí s dětmi u své matky. Žalobce by musel bydlet ve svém domě, nemohl by si kvůli vysokým nákladům dovolit bydlet jinde. Žalobce má příbuzné X., v Praze žijí jeho kamarádi.

7. Ve správním spisu jsou obsaženy zprávy o zemi původu, konkrétně Uzbekistán, Informace OAMP, 3. 3. 2023, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv; a Uzbekistán, Freedom House, Svoboda ve světě 2023 – Uzbekistán, ze dne 28. 6. 2023. Podle první z nich je ochrana proti mučení a jinému krutému zacházení zakotvena v uzbecké ústavě a právním systému, ale přesto se objevily zprávy o nerespektování těchto ustanovení bezpečnostními složkami. Uzbecké zákony poskytují svobodu zahraničního cestování, emigrace a repatriace, přičemž vláda tato práva obecně dodržovala. Pro účely cesty do zahraničí musí občané získat cestovní pas s desetiletou platností, občanům pobývajícím mimo území Uzbekistánu více jak šest měsíců je doporučeno registrovat se na příslušném zahraničním zastoupení. Trest smrti nelze uložit za žádný trestný čin a v zemi neprobíhal žádný ozbrojený konflikt. Podle druhé zprávy vláda povoluje existenci schválených muslimských, židovských a křesťanských náboženských organizací, ale neregistrované náboženské aktivity řeší jako trestnou činnost. Svoboda při osobních projevech byla dlouhou dobu omezována, od reformu v roce 2016 však vláda dává najevo vyšší míru tolerance kritiky ze strany veřejnosti, což mírně zlepšuje prostředí pro vyjadřování osobních názorů v citlivých otázkách. Záruky práva na řádný proces jsou extrémně slabé a advokátní komora, regulační orgán s povinným členstvím, slouží jako prostředek státní kontroly této profese; drobná korupce u policie je potlačována. Zákon o policii zakazuje mučení, nicméně v roce 2022 se stále objevovaly důvěryhodné zprávy o fyzickém týrání zadržovaných osob. Pro přestěhování do jiného města je nutné mít povolení a za získání potřebných dokumentů se běžně platí úplatky.
8. Dne 19. 2. 2024 se žalobce dostavil k seznámení s podklady rozhodnutí. Jak je zřejmé z protokolu, žalobce se s obsahem podkladů nechtěl seznámit a neměl žádnou informaci ani novou skutečnost, kterou by chtěl dodat.
9. Dne 6. 3. 2024 vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí. Podle odůvodnění žalobce neuvedl žádné skutečnosti nasvědčující závěru o vyvíjení politických práv a svobod ve smyslu ust. § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce nemá politické přesvědčení a jeho problémy ve vlasti nemají žádnou spojitost s politickou situací v zemi. Byl podveden soukromou osobou, proč se obrátil pouze na policii v jeho okrese, se státními orgány a policií nikdy neměl problém. Jde-li o ust. § 12 písm. b) zákona o azylu, v souvislosti s X. neměl žalobce žádné potíže. V žalobcově věci nejsou splněny podmínky pro aplikaci ust. § 13, § 14 ani § 14a zákona o azylu. Žalobce není v žádném nebezpečí ze strany státu, jednotlivců či kterékoli jiné strany, jeho problémy v Uzbekistánu jsou ekonomické a do České republiky přišel pouze za účelem vydělání peněz na splacení dluhu. Peníze dluží X. a nelze spekulovat, že mu hrozí reálné nebezpečí ze strany věřitele. Kdyby žalobce vyvinul více snahy a podvod nahlásil na jiném policejním oddělení či se domáhal spravedlnosti u soudu, mohl teoreticky uspět. Místo toho se vydal tzv. „na vlastní pěst“ hledat pachatele u něho doma a u jeho příbuzných, tito lidé ho poslali pryč a hrozili mu, aby se nevracel, což není riziko, pro které by se žalobce nemohl vrátit do vlasti.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

10. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní

řád správní (dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

11. Soud ve věci rozhodl bez jednání, protože s tímto postupem vyslovili souhlas účastníci ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s.
12. Podle ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu *pronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*
13. Podle ust. § 2 odst. 5 zákona o azylu *ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se rozumí zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.*
14. Podle ust. § 2 odst. 6 věty druhé zákona o azylu *původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*
15. Podle ust. § 12 písm. b) zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
16. Podle ust. § 14 zákona o azylu, *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*
17. Soud předně uvádí, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí řádně zabýval všemi důvody pro udělení mezinárodní ochrany a dostatečně odůvodnil jejich nenaplnění, rozhodnutí je řádně odůvodněno, skutkový stav byl zjištěn v uspokojivé míře, a to na základě shromážděných podkladů, které byly vyhodnoceny ve vztahu k žalobcově individuální situaci. Výroková část napadeného rozhodnutí je přesná a určitá, je z ní zřejmé, kdy, jak a kým bylo rozhodováno, uvedené údaje o žalobci jsou dostatečné k tomu, aby nebyly zaměnitelné s jinou osobou, samotný výrok jednoznačně konstatuje neudělení mezinárodní ochrany v žádné z jejích forem.
18. Žalobce založil svou žalobu především na obavách ze soukromých osob, přičemž podle žalobce žalovaný pochybil, jelikož nevzal v úvahu všechny okolnosti jeho dluhu. S tím se soud neztotožnil. Je to právě žalobce, kdo má v azylovém řízení břemeno tvrzení, žalovaný za něj není povinen domýšlet, jaké důvody jej k podání azylové žádosti vedly,

žadatelé o mezinárodní ochranu musí vědět, proč o ni žádají a čeho se obávají. Takový závěr ohledně břemene tvrzení vyplývá rovněž z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), kdy již v právní větě k rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j.: 5 Azs 22/2003-41, NSS seznal: *„Povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.“*

19. Obavy ze soukromých osob mohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany pouze, pokud se žadatel nemůže obrátit s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány. Nepokusil-li se žadatel řešit své potíže se státními orgány své vlasti, nebude mu zpravidla moci být mezinárodní ochrana udělena (s výjimkou případů, kdy by pokus o vnitrostátní ochranu byl předem zjevně marný). Žalobce se stran obav z věřitelů a jejich potenciálního napojení na policii mohl obrátit na jiné složky policie než v místě svého bydliště, případně na nadřízený orgán policie; ze shromážděných zpráv o zemi původu tudíž nevyplývá, že by obrácení se žalobce na jiné bezpečnostní složky s žádostí o pomoc bylo zjevně bezúčelné. Co se týče tvrzení žalobce o nevyhodnocení existence veřejného ochránce lidských práv v zemi původu, není zřejmé, proč by se žalovaný měl touto otázkou zabývat, když žalobce nepřistoupil k pokusu domoci se ochrany svých práv u policejních orgánů. Z žalobcových vyjádření ve správním řízení taktéž nikterak nevyplývá jakékoliv zastrašování ze strany policie, jež je stručně zmíněno v žalobě, ač bylo žalobci především v rámci pohovoru umožněno podrobně uvést a rozvést vše potřebné. K možnostem nalezení vnitrostátní ochrany je třeba doplnit žalobcova tvrzení během pohovoru, dle nichž bylo podvedených víc a po zprostředkovateli je vyhlášeno pátrání; dané skutečnosti podporují závěr o dostupnosti ochrany v zemi původu před konkrétní osobou podvodného zprostředkovatele; žalobní tvrzení o solidaritě policistů s dlužníkem rozhodně není namístě, zcela mimoběžná s žalobcovým azylovým příběhem je pak zmínka o přerůstání soukromého sporu v pronásledování státem. Žalobcovým věřitelem je nyní X., který po něm chce logicky peníze zpět, avšak žalobce předestřenou okolnost během pohovoru označil za řešitelné X. potíže. Taktéž příbuzní podvodného zprostředkovatele žalobci vyhrožovali jen za situace, kdy X., z čehož nelze dovodit nebezpečí ve smyslu azylového práva.
20. V rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, NSS dovedl: *„Pronásledování i vážná újma mohou brozit jak ze strany státu, tak ze strany nestátních původců – soukromých osob. Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí (...) bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, [však] nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.“* Nedůvěra žalobce ve státní orgány země původu neodůvodňuje absolutní rezignaci na využití prostředků ochrany, které poskytují. V tomto směru lze odkázat na rozsudky NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003-49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004-67, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004-49, č. 401/2004 Sb. NSS, nebo na aktuálnější usnesení NSS ze dne 17. 5. 2023, č. j. 1 Azs 57/2023-30, či ze dne 9. 5. 2023, č. j. 9 Azs 71/2023-26.
21. K možnosti nalézt vnitrostátní ochranu před soukromými osobami přímo v Uzbekistánu se NSS již opakovaně kladně vyslovoval (z poslední doby lze odkázat na

usnesení ze dne 30. 5. 2024, č. j.: 2 Azs 46/2024 – 27, a ze dne 25. 6. 2024, č. j.: 6 Azs 156/2024 - 25).

22. Soud nesouhlasí s tvrzením žalobce o nepřípustnosti použitých informací o zemi původu. Zpráva OAMP je v řízeních o žádostech o mezinárodní ochranu standardním podkladovým materiálem, jehož relevanci nesnižuje fakt, že pochází z činnosti samotného žalovaného. Zprávy o zemích původu jsou pořizovány coby překlady a shrnutí informací získaných Ministerstvem zahraničních věcí či zahraničními státními orgány, příp. nevládními organizacemi, není důvod shledávat v nich zaujatost nebo porušení nestrannosti vůči žadatelům o mezinárodní ochranu.
23. Pakliže žalobce v obecné rovině napadl výrok o neudělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, soud k tomu uvádí, že se ztotožňuje se závěry o nenaplnění těchto jednotlivých důvodů pro neposkytnutí mezinárodní ochrany tak, jak jsou rozvedeny na s. 3 až 5 napadeného rozhodnutí. Žalobce jmenovitě namítal, že mu měl být udělen tzv. humanitární azyl dle ust. § 14 zákona o azylu. Případy, kdy lze humanitární azyl udělit, tzn. kdy jde o případ hodný zvláštního zřetele, stručně popsal NSS ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j.: 2 Azs 8/2004–55: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výchy ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.*“ Žalobce je zdrav, svéprávný a produktivního věku, navíc v zemi jeho původu neprobíhá žádná humanitární katastrofa. Očekávatelné ekonomické a sociální potíže spolu s chudobou v zemi původu a zásadně ztíženou možností řádně zabezpečit rodinu X. nejsou případem hodným zvláštního zřetele.
24. Ze všech výše uvedených důvodů soud žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.
25. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalovanému náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 21. srpna 2024

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce